

NUM. 1080

BARCELONA 22 DE SETEMBRE DE 1899

ANY 21

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DOARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba - Puerto Rico, y Extranjer, 5

22 de Setembre de 1899

QUART ANIVERSARI

DE LA MORT DE

IGNOCENT LOPEZ BERNAGOSI

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

DEDICA AQUEST RECORT

á la memoria de son inolvidable fundador

ANIVERSARI

¡Cóm passa 'l temps! Avuy compleixen quatre anys de la mort del nostre bon amich l' inolvidable fundador de LA ESQUELLA don Ignocent López Bernagosi.

El temps, que tantas cosas atenúa, no ha pogut ni podrá jamay atenuar el sentiment que la perdua del entrañable amich va ocasionarnos. Sa imatge y son recort viuhem avuy com sempre entre nosaltres, y al commemorar aquesta dolorosa fetxa sentím reverdir sa memoria y 'ns sembla que 'ls llassos que ab ell nos uniren en vida s' estrenyen més y més á través de la llosa de la tomba.

LA REDACCIÓ.

ESTIUHEJANT

DEL CAP DE CREUS AL VALLÉS

Las cinch horas y mitja de distancia que separan Cadaqués de Figueras se tornan sis ó sis y mitja, si empreneu lo viatge de nit, en la tartana del correu y si s' escan á tirar d' aquesta l' euga torda de 'n Massó, venerable anciana de vint anys, de bon regent encare com ho demostren sas ancas arrodonidas y son pel lluent.

Dels vint anys que conta d' existencia, ne porta dotze ó tretze de fer la mateixa carrera. ¡Cóm las coneix las dos pendents ab sos revols interminables que salvan la barrera de montanyas existents entre Cadaqués y Rosas!...

Ja pot fer negra nit, com el día de la meva marxa: l' euga camina sempre ab peus de plom, pel mitj de la ruta, sense arrambarse al marge de la dreta, ni al precipici de la esquerra, sempre segura y pacient, y mirant ab indiferencia 'ls olivers y 'ls suros que com fantasmas escabellats vorejan lo camí. En las pendents fortas la sentireu esbufegar, y quan l' Esteve, el mosso tartaner, salta del pescant per alleugerirli 'l pes, y en certs passos massa costaruts s' arrapa al bras de la tartana per ajudarla á tirar, y quan al arribar al desitjat repeu li dona un petit moment de descans perque 's refassa, veuren á l' euga girar lo cap envers ell y endavineu en sos ulls una mirada de agraument.

En la pujada de Cadaqués al coll de la Pera-fita hi esmersa cinch quarts d' hora llarchs. Buta l' endemoniada tramontana sacsejant las copas dels arbres; pero al passatjer el lliura de sos bofaruts la mateixa montanya que li fa de redosso. Tant sols al arribar al Coll y mentres correu pels alts, desde la Pera-fita á ca 'n Sagúés, vos assota 'l rostre sense miraments, xiulant y bramulant, obligantvos á fer us del abrich pera lliurarvos de sas fredas alenadas.

Es ja mitja nit. Lo cel está ras y veyeu brillar milions d' estrelles en la immensitat imponent de la

volta infinita. D' entre la fosca surgeixen com titans encaputxats ab punxagudas cucurullas los pichs dels Simonets y 'ls de Sant Salvador de Roda, y allá al lluny del lluny, en las Alberas, una resplandor de volcá se deixata en la atmósfera. Es un bosch que crema. Los pastors solen calar foch al herbey sech pera provocar en ell una brotada ben tendre per apeixer sos remats; pero l' element devorador á voltas no té atura, y quan la tramontana 'l pren per son compte, desde l' herbey se 'n va als arbres, produhintse llavoras un incendi formidable que no termina fins que s' acaba 'l combustibile.

Un viatge de nit y en tartana té també 'ls seus atractius, per qui, com jo, no sab dormir sino en lo llit y ab molta quietut. Tots los accidents del terreno envolcallats en las tenebras distreuen l' atenció y ajudan á passar el temps.—Ja som al torrent de la Llobatera ¿no es veritat, Esteve?—Sí, senyor.

Y al passarlo recordém la excursió agradable que varem fer quinze días ó tres senmanas enrera en aquell mas isart, entatxonat en un recó de mon, ab sos murs de pedra seca y ab sas teuladas d' escata de licorella, las únicas que 's troban en los masos de la comarca. Y recordém la convidada de canya, que á falta de vi, va fernos l' amo, tant bon punt vingués la mestressa que tenia la clau del rebost.—Me feu un verdader agravil!...—deya 'l bon home responent al nostre refús.

Y reconstituhiv, girant la vista torrent avall, las salvatjes aspresas del Salt de la Gorga, una cascada mes alta y mes fréstega que la de Sant Miquel del Fay; pero que sols al hivern ó en días de pluja forta rebot penyals avall formidable estrépit l' aygua del torrent.

No hi ha com coneixer lo país pera lliurarse del fastidi de un llarch viatge á las foscas. Ab la coneixensa del país apaygaveu lo temps passant lo sant rosari dels bons recorts del estiuheig y de las grans impressions de la mare naturalesa.

Allá, al fons, á la dreta endavineu, ja que no podeu veure la platja arrodonida sobre la qual está dormit lo Port de la Selva, y á l' esquerra, l' inmensa curva del golf de Rosas, acusada sols per las lluentors fosforescents de La Escala, un poble de molt alé que aprofita la forsa de l' aygua per iluminarse per medi de la electricitat. Las llums eléctricas, vistas á tal distancia, semblan los fochs follets que brotan dels arenals inmensos, cementiri de la vella Ampurias.

Y l' euga, ab la tartana trabada fortament, va descapdellant la baixada. Lo tino ab que salva 'ls mals passos del camí apenas perceptibles, me fa preguntar al Esteve:

—Los animals de nit, hi deuen veure molt ¿veritat?

—Jo ho crech, berrango: tenen els ulls de multiplicar y ho veuen tot mes gros. ¿Cóm ens ho fariam sino per dominarlos?

Aquesta idea que tira per terra las lleys de las proporcions, ja que si un animal veu mes gros al home ho ha de veure gros tot en la mateixa proporció, está molt generalisada entre la gent que mena tartana. Vaig guardarme molt de controvertir ab l' Esteve, deixantlo en la ilusió candorosa de continuar sent als ulls de la seva euga una especie de gegant.

Per fi arribem á Rosas. La vila está dormida.

Mentres lo tartaner se 'n va de un salt á l' administració de correus á ferse cárrech de la correspondencia, la bona euga devora ab dalit lo gra del mozalet. Se veu que á pesar de sos vint anys té enca-

APARICIÓ DE LA VERGE DE LA MERCÉ

re bona dentadura, pels carrichs-carrachs que deixa sentir al moldre 'l gra.

—Res m' agrada tant com que 'ls animals tingan gans: senyal de qu' están bons —diu l' Esteve quan torna, al treureli 'l morralet que ha quedat comp'etament buit.

Y —Alsa Paloma! ... que ja hem arribat al bon camí.

En efecte, la carretera de Rosas á Figueras es plana com la palma de la ma. L' euga vella, sense necessitat d' excitacions avansa trotant, las orelles dretas, com en los bons temps de la seva joventut.

Nova parada á Castelló de Ampurias per la recollida del correu. Aquesta es la feyna de cada nit, tant si plou, com si neva, com si tramontaneja. Lo correu ha de arribar á temps y hi arriba sempre... ¡ey! á no ser que baixi 'l Marsal, en qual cas los carruatges s' han de quedar enllá del riu.

Passem per Vilasacra y Vilajuhiga, la terra de 'n Pagés de Puig, y en breu una frondositat de plátanos que per damunt de la carretera forman una volta verda espessa, atapahida, indica la proximitat de la capital del Ampurdá.

Son dos quarts de cinch del matí, quan arribém á la estació ab temps suficient pera pendre l' exprés: de Cadaqués eixirem á tres quarts de deu del vespre. Dursció del viatge: sis horas y tres quarts. Tota una nit en tartana.

L' alba clareja pel cantó pel golf de Rosas: las estrelles s' apagan, las montanyas dibuixan á cada instant mes clarament definits los seus contorns. Lo tren compost exclussivament de cotxes de primera, arriba puntual. No camina encare tant com los

—Si 'm promets que administrarás bé la ciutat, te dispenso de ferme festas.

expressos estrangers; pero Deu n' hi doret; aprofitant los trossos de via que comportan la marxa apressurada y passant de llarch per la major part de las estacions del trànsit, se planta   Barcelona en unas tres horas y mitja.

Aix  s :   pesar d' estar dotat de llum el ctrica en comunicació ab la locomotora, atravessa 'l túnel de Cardedeu completament   las foscas. De aquest estalvi de fluit sembla que depèn que 'ls accionistas de la companyia pujan cobrar al cap del any lo seu corresponent dividendo. Si al travessar lo túnel de Cardedeu encenguessin las llums eléctricas no quedaria un xavo.

Desde 'l tren contemplava desfilas las montanyas vallesanas: lo Montseny, lo Sant Llorens, lo Montserrat, centinellas de la meva terra nadiuha, que semblavan dirme ab son mut llenguatge:

—Aquí t' est m esperant.

Sols lo temps vareig pendre'm pera ferme c rrech de que   Barcelona feya encare una calor de forn.

Y   la tarde del mateix dia, prenent un dels numerosos trens que van   Tarrassa, respona   las montanyas que al mati 'm cridavan:

—Aquí 'm teniu. Ja vinch. P. DEL O.

Tarrassa 20 setembre 99.

L' EXEMPLE

Set anys has complert ara (dolsa edat del c ndor y l' ignocencia) y dius que has somniat que lo teu pare de la mare arrencava la existencia per infidelitat matrimonial, y que lo teu germ  s' ha suicidat per perduas en lo joch...? ¡Bona moral t' inculca ta familia. desgraciat!

M. BADIA.

LO CRIM DEL CARRER DE TRAFALGAR

LO COBRADOR JOAN CASTILLO

Dissapte 's vej  sorpresa Barcelona per la comiss  d' un crim, que per las circunstancies que 'l rodejan ha fet recordar el que anys enrera se realis  al carrer de Moncada y del qual fou victima un honrat cobrador del Banch d' Espanya.

REVISTA DE SOMATENTS

Arribada de la comiss  inspectora.

Aquesta vegada ha tocat lo torn al *Crédit Lyonnais*. Un empleat d' aquest establiment, lo cobrador Joan Castillo, se presentá á mitj dematí al entressuelo de la casa número 10 del carrer de Trafalgar, ab l' objecte de cobrar una lletra de 290 pesetas que uns tals Ferrer y Navarro, aparentment domiciliats en aquell local, devian fer efectiva.

Després d' un breu diálech entre 'l cobrador y un individu que en aquell moment se trobava en l' entrada, pujaren els dos al entressuelo y apenas l' empleat del *Crédit* havia traspasat la porta, l' altre se li tirá al demunt y ferintlo repetidas vegadas ab un gros ganivet de carnicer, tractá d' arrebatarli la cartera ahont lo criminal degué suposar que hi havia una forta suma.

La lloyta, si bé encarnissada, sembla que no fou llarga. En Castillo lográ sortir del pis y demanar socorro, y un municipal, lliure de servey, qu' en aquell moment passava pel carrer, s' abrahoná ab l' assesi, conseguint detenirlo y lligarlo.

Lo criminal, segons notícias, es valenciá y 's diu Vicens Ibañez. Encare que de moment se cregué que tenia cómplices, poch á poch s' ha anat desvaixent aquesta opinió.

En quant al valent cobrador Castillo, després de curat provisionalment en la casa de Socorro, fou portat al seu domicili, ahont continúa convenientment assistit per alguns metjes, que confian salvarlo de las diversas gravissimas feridas que durant la lloyta va rebre.

UN PESCADOR

¿No 'l coneixen?

Un fulano que jo sé que per tot té un xich de manya sens' cap am, esqué, ni canya sab pescar d' alló més bé.

L' ofici séu va deixar, (crech que teya de drapaire,) y sense cansarse gayre un empleo va pescar.

Diners á las rifas posa, y á fé que prou se 'n atipa, perque com que té xaripa

sempre pesca alguna cosa.

Amich de buscar bronquina y de fer gresca y xivarri, no movéntse del séu barri. sol pesca alguna tunyina.

Temps enrera á Montserrat va aná ab aquells del Rosari, y ab lo poch temps que va estarhi va pesca un fort refredat.

A més de pesca un bon munt de diners, pel sou que pesca, prenentsho tot á la fresca pesca gangas cada punt.

Y apesar qu' es molt lletxot y no té una gran riquesa, á més de pescar promesa també va pesca un bon dot.

Per aixó jo he dit primé, que ab la seva trassa y manya sens' cap am, esqué, ni canya sab pescar d' alló mes bé.

FRANCISCO LLENAS.

LA TÁCTICA DE 'N RULL

—¡Ja es aquí! ¡Ja ha tornat l' amich pródich!— exclamarem á una 'ls companys, que apuravam al rededor de la taula lo derrer glop de la tassa de café:—¡Ja ha arribat l' últim veraneante!—

Y en Rull, grave y seriot com si vingués d' un enterro, buscá una mica de lloch y assentantse sense cumpliments, va limitarse á respondrens:

—Bonas tardes, noys... Epl! Café per mi.

Tots ens el vam mirar. Si havíam de jutjar pel seu cutis, l' estiuheig li havia probat bastant. Semblava talment un segador. Pero si per norma del seu estat havíam de pendre 'l seu humor, en los dos mesos passats al camp no tot havían sigut flors y violas.

AL POBLE DE VILASAR

(Insta. RUS, colaborador artisticoh de LA ESQUELLA.)

Desfile dels somatents després de la revista.

¡ARRI!

—Despatxils, senyó arcalde,
escolti del veynat l'ayrada veu:
quan necessiti músichs,
prou cegos trobará per tot arreu.

Un dels del grup, endavinant el pensament de tots, va encarregar-se de ferlo cantar.

—Bé, home—va dirli quan ja en Rull comensava a remenar el café de la tassa:—no t'ho guardis tot per tú, contans alguna cosa. ¿Cóm ha anat aixó de Pratpansit?

—Malament—respongué l'interpelat, posantse encare una mica més serio:—un desastre, una tragedia.

—¿No t'ha probat?

—Hi tornat viu, y ab aixó m'contento.

—¿Dimontri! ¿Tants vituperis has sufert?

—Tot es relatiu—va fer en Rull, donant a la seva veu una entonació espantosament lígubre:—quan un va a fora ab l'esperansa de trobars'hi bé y 's ven obligat a passar dos mesos anyorant Barcelona, poch agradable ha d'heverli sigut la temporada.

—¿Pobre Rull! ¿Es dir que van enganyarte?

—Com un... Anava a dir com un x'no, pero aixó sería poch. Van enganyarme com un espanyol.

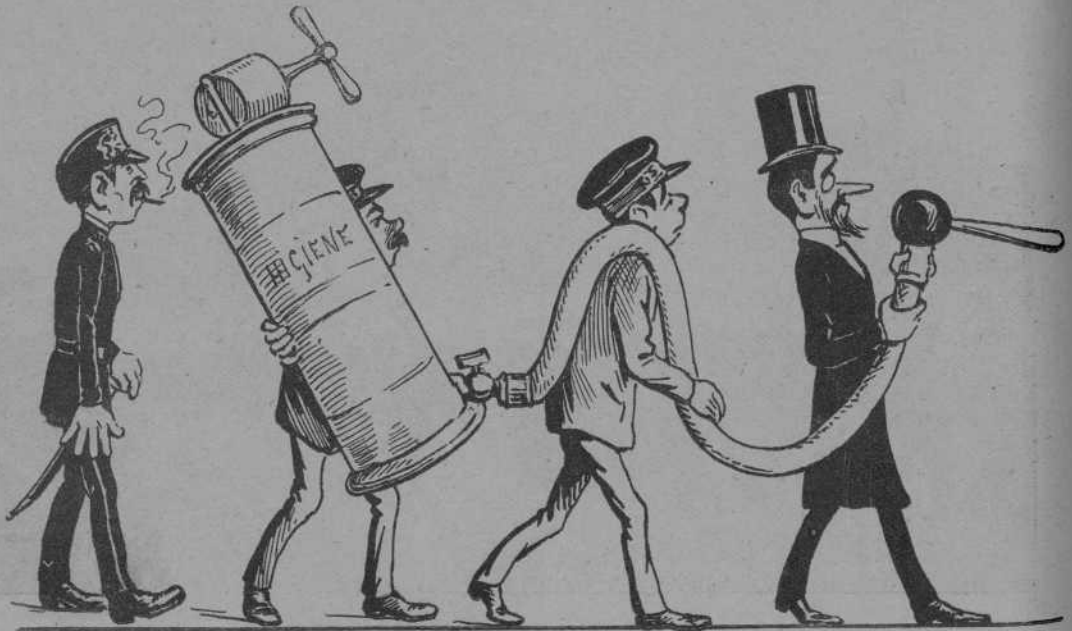
—¿Qué vé a ser Pratpansit?

—Una especie de calabosso, en el qual no més hi faltan els forrellats y las cadenas.

—Vaja, una presó gran, pero al ff y al cap presó.

—Aixó mateix. Allí no hi busquéu sombra ni verdura; allí no

SERVEYS MUNICIPALS

La Comissió d' higiene entrant en campanya.

hi demanéu llochs pintorescos; allí no preguntéu abónt hi corra fresca ni perdéu el temps cercant fonts...

—¿Qué beviás, donchs?
—Vi, un vi detestable, digne de qualsevol tabernota del Poble-sech.
—¿Y'l dormir?
—Purament nominal. Entre la calor, el baf de la terra y la rica varietat d' insectes que omplan materialment l' ayre, el dormir es un dels problemas més difícils de resoldre á Pratpansit.

—En resum...
—Que hi fet una burrada, de la qual espero que no me'n parlaréu més.—
La colla mudá de conversa, y després del acostumat rato de murmuració, poch á poch vam dispersarnos.

En Rull y jo vam sortir junts.
Al quedar-se sol ab mí vaig tornármel á mirar, y'm va semblar que'l seu aspecte cambiava.
—Si que t'has ben lluhit!—vaig dirli llavors, per dir alguna cosa.
—¿Ab qué?—va fer ell, una mica distret.
—Ab aixó que has contat de Pratpansit. Vet' aquí que l' any que vé haurás de buscarte un altre amagatall.

—¿Oh, cá! Penso tornarhi.
—¿A pesar de lo que 'ns has explicat?
—Es que tot alló que hi dit al café era mentida.
—¿Bo! ¿Y ara?—vaig exclamar jo, comensant á sospitar si en Rull s' hauria trastocat de veras.
Pero'l xicot, després de llansar una riatllada, va dir-me ab ingénua senzillés:

—Ja verás ¿vols que't sigui franch? Ja n'estich cansat de descobrir pobles péls altres. Aquest que hi descubert últimament, vull quedármel per mí.
—No t'acabo d'entendre...
—Es lo més clar del món. Fins ara, cada vegada qu'en mas excursions d' istiu trobava un niubet bonich, ho explicava á tot bitxo vivent perque tot-hom pogués disfrutar, com jo, de la troballa. ¿Qué succehia llavors? Que un poble olvidat, ignorat desconagut, se convertia al any següent en estació de moda... y tú ja sabs lo que significa la moda en aquestas materias. D' un recó de món, lloch de recreo, d' esbarjo, de plaher y de descans, lo senyoritu de ciutat ne feya immediatament una sucursal del carrer de Fernando, ab las sevas etiquetas, los seus cumpliments, las sevas trabas y tot el séquit de colls enmidonats, americanas planxadas y sabatas rössas que la moda exigeix imperiosament en aquesta temporada.

—Ja vaig comprenent.
—Si'ls descubridors de pobles poguessim, com els inventors de máquinas y sabons per treure taccas, demanar privilegi, jo n'hauria demanat algún cop y m'hauria reservat lo recó descubert pél meu us particular; pero com aixó no pot ser, aquesta vegada m'hi dit:—Pratpansit ha de ser exclusivament per tú. ¿Cóm ho farás? Desacreditantlo per tot arreu, allunyantne á la gent en lloch de portar-n'hi. ¿La veus clara ara la meva táctica?

—Claríssima—vaig respóndreli jo, completament convenent:—lo únich que no m'explico prou bé es una cosa. ¿Cóm es que tenint los projectes que tens sobre Pratpansit, á mí m'ho has contat tot?—
En Rull va fer una rialleta y'm va donar un cop á l'espatlla.

—¿Oh, tú! Tú no ets de cuydado.
—¿Per qué?
—Perque sé que quan vas á fora lo primer que fas es buscar unas espardeyas, plantarte un barret de dos rals y posarte en mánigas de camisa.

A. MARCH.

TONTERÍAS

Ressucitar aquells temps creume, es difícil empenyo havent mort en nostres cors l' amor inmens que 'ns dava plers inmensos.
L' amor no sentit dins l' ánim
recula á menos de cero,
y avuy els ratos estúpits que passem fingint volernos tu, esforsante en compláurem em repugnas, jo, esforsantme en gosar, em fastiguejo!

Del modo que t' estimo ni vols, ni saps, ni pots may estimarm'.
No vols perque t' espanta la manera pot ser massa brutal ab qu' estrenyen mos brassos, ab que agafan mas mans y ab que apretan mos llabias quan apretan els teus fins á fer sanch.
No sabs, perque en ton cor res hi ressona y el meu cor parla en va, y et tapa els ulls del seny com una vena tan gran frivolitat.
Y no pots ni podrás may en ta vida perque no sabrás esser may constant, y perque fins finginte apassionada et traspúa per tot fredor de glas.

Quan ahir nit mon pare, jo y mon nen petit en ton palau, sobercament guanit cortés visita vam veni á pagarte, en tos salons tenias tres generacions que per distints, y tal distints! cantons et veyan, coneixian y apreciavan.
Mon pare vell bo y recordant el temps aquell en que tres anys tenias tu y trenta ell y et tenia sovint sobre la faldá, deya'm joyós:
—Si haguessis vist son cabell ros, sos ulls de cel y lo seu rostre hermós hagueras dit qu' era talmant un ángel!
Mon net petit agafadet en ton vestit, parat y mut mirava embadalit ton front rugós y tos cabells de plata, y d' un plegat venint corrents al meu costat inspirantse en ton rostre de bondat va preguntar'm:—¿Papá, ¿qu' es una santa?
Aixó al sentí, jo que anys enrera et coneguí sent plat sabrós del mundanal festí y horas de fel encare recordava, vaig dir baixet:
—Lo qu' ahir fou bell angelet y es santa avuy de rostre auster y fret per ma dissort ho he conegut diable!

JEPH DE JESPU.

NOVEDATS

Dugas óperas hi hem sentit durant la present senmana *Rigoletto* y *Carmen*.

En la primera s'emportá'ls aplausos del públich lo baritono *signor Scaramella*, distingit cantant y consumat actor, que sab encarnar els personatjes que se li confian y

broda 'ls papers ab aquella delicadesa que sòls els verda-ders artistes posseheixen.

De la *Carmen* se 'n feu mestressa la Srta. Berlendi, y á fe que no podia demanarse intérprete millor. Moltes vegades hem vist l' ópera de 'n Bizet, pero pocas ens ha fet tan agradable impressió com aquesta. Tant la protagonista, com lo Sr. Morini, discretíssim tenor que may desentonará cap quadro, com lo Sr. Puiggener, com la Srta. Homs, tots s' esmeraren en lo seu treball, veientse justament recom-pensats per l' auditori que no 's cansá de aplaudirlos.

TIVOLI.—CIRCO EQUESTRE

La presentació de novedats no para.

Mentres s' espera l' arribada dels elefants *civilisats*, que per lo que 's murmura son de lo més notable que 's passeja pels Circos, han debutat, entre altres, lo caricaturista instantani Sr. Bárcena y la dona camaleón *Galatea*.

El caricaturista, sense ser cap cosa del altre mon, executa alguns treballs ab verdadera soltura y pinta cap-ervall una tela al oli, *truc* que á certa part del públich sempre li fa efecte.

La *Galatea* ja es plat mes fi. Los hermosos cambis de tó que realisa ab el seu trajo son verdaderament un especta-cle mágich, y molt més quan está realzat per la gracia de la dona y las suans inflexions de la seva veu.

CATALUNYA

Ha arribat el dia. Avuy obra las portas, y á jutjar per la llista de companyia que ha exposat, tindrém bona tem-porada. Lo director es don Enrich Gil, qui al costat de noms femenins tan apreciats com lo de la Campos, la Fer-nández, la Virginia Alverá y la Taberner, conta ab lo concurs dels Sra. Duval, Nadal y altres no menos celebrats.

Per lo que toca á las obras en cartera, es tan gros el nú-mero de las que s' anuncian, que no 'ns veyém ab cor per copiar la llista. Basti que consigném qu' entre 'ls autors s' hi llegeixen els noms dels més populars y estimats del nostre públich.

GRAN-VIA

Aquest, segons estava anunciat, degué inaugurar la tem-porada ab ir vespr.

També la seva companyia es numerosa y escullida y conta ab artistes bastant coneguts dels barcelonins.

En efecte, els noms de 'n Cerbón que 's dirigeix, y 'ls de la Lázaro, l' Arana, la Villalba, en Güell y una pila més que farien interminable la enumeració son una garantia del éxit de la companyia, com ho son també els dels autors de las obras que l' Empresa promet estrenar.

Ara, á treballar forsa y no dormirse sobre 'ls llorers.

N. N. N.

PLAGAS DE FORA

(DIÀLECH)

—¿Qué m' en diu, Senyor Manel, d' istiu de tanta calor?

—Jo 'm moro. La gent del cel no 'ns té enguany contemplació; y vegi si tinch rahó, que hasta li voll ensenyar: ¿veu quin modo de suar? la camisa 's pot escorre.

Ditxós vosté que á la torra part d' istiu se 'n va á passar.

—Potser si que 's creu que á fora de calor no se 'n pateix:

Jo hi he deixat la senyora que la pobra molt sufreix....

¡N' hi fondrà aquest de greix pel seu gust á Vilabona!

Com que la bossa no 'm sona per qué 'l negoci va mal,

he hagut de llogá un corral al fagir de Barcelona.

Sort que jo al dissapte hi vaig á darli un xich de coratje,

y pot ben dirse que 'l tsig casi nadant aquest viatge;

y com s'ó ¡malvinatje!

¿Caló allí? 'ns fa la santíssima; de sorra y de pols moltíssima, de mosquits una munió, y tota la població de plagas n' está pleníssima:

Hi som hasta 'ls de la goma

que del sastré 'ns amaguém,

figuris donchs quina broma

mes mullada que allá fém;

aixó sí, llustre 'ns en dem,

igual que si fossim *lords*,

fent mes mal per aquells horta

que cap seca pedregada;

y ¡ay! del pagés que s' enfada,

ja té feyna ab tals *senyors*.

—Donchs aixó més que aná á fora

es aná á fe 'l burro.

—Sí,

pero es moda.

—Y cremadora.

—De las que mes fan sufrir

á n' als *senyors magres*, y

dona encare mes torment

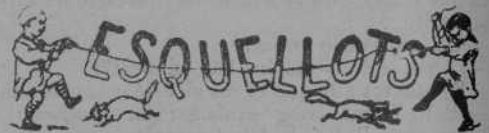
al pagesos ¡pobre gent!

Francament no extranyaria

que 'ns empaytessin un dia

repicant á somatent.

L' AVI RIERA.

Lo canonje Collell ha tirat de la punta del man-téu posant en descubert lo tarugo de la *Cançó Los Segadors*, gala y orgull de la maynada catalanista.

Los tals *Segadors* han passat fins ara com passen devegadas las pessetas falsas, sobre tot si van á cau-re á mans dels curts de vista. Els que van fregar *Los Segadors* ab polvos de mirall s' ho tenfan molt callat, per mes que es de creure que 'ls havia d' es-capá 'l riure al veure la bona fé ab que se 'ls pren-ian els entusiastas de las quatre barras.

—Per barras ray—devían dirse aquells—quatre que 'n té l' escut de Catalunya, y la nostra.... Vajin sumant.

Per lo que á nosaltres toca, no 'ns han enganyat de gayre.

Desde 'l primer dia que varem sentir cantar *Los Segadors*, ja 'ns varen fer mala espina. Alló de

«Bon cop de fals, segadors de la terra

bon cop de fals»

no podia de cap manera ser obra popular, ni molt menos remontarse al sigle XVII, perque en aquesta época no 's coneixian encare 'ls Jòchs Florals, y l' estribillo floraleja, com pot conèixer tota persona una mica versada en los cants populars, flors bos-quetanas de flaire expontani, tant distints dels ver-sos de certámen, flors artificials de drap que deixan sentir sempre l' olor de la goma ab qu' están en-ganxadas.

Avuy, gracias á la revelació franca y neta del Ca-nonje Collell ja no hi haurá ningú que puga cridar-se á engany.

Y al sentir cantar «bon cop de fals,» tota persona amant de la veritat, dirá:

—No ho vull qu' es fals.

Lo general Polavieja va visitar l' Exposició de Gijón.

Y va tenir una sorpresa agradable.

La que varen proporcionarli unas noyas molt macas obsequiantlo ab alguns rams de flors.

CONSULTA (per J. PAHISSA.)

—¿Qué te 'n sembla d' això, pubilla?
—¡Qué vols que 't diguil... Cada día vaig convencentme més y més de que tú lo únich que pintas bé
es la cigonya.

No hi ha com ser borni per tenir gangas com aquesta. Perque las noyas al veure'l, se figuren que 'ls hi fa l'ullet.

Apuntin á la llista dels mártirs de la tauromaquia 'l nom del novillero Valentín Conde.

A la vila del Prado, un toro va enviarlo á l' altre barri de un cop de banya al coll.

Minyó de molt mala sort,
que al comens de sa carrera
ja va saltar la barrera
entre la vida y la mort.

Pero no hi ha que afligirse: al lloch del difunt ja n' hi ha cinch de nous, disposats á conseguir que no decaiga lo mes mñim la gran afició nacional.

Aixís, á lo menos, ho dona á entendre un periodista, del ram que fa l' estadística puntual de tots els que hi pagan el pa y al mateix temps de tots els que 's donan á coneixer de nou en busca de la coca.

Y 'l resultat de aqueixa estadística es un promedi de cinch toreros que comensan per cada un que 'n desapareix.

Per lo tant podém viure tranquils en la seguretat de que aquí á Espanya s' acabarà tot, menos els toreros y 'ls mals governs.

El número que publicarà demá lo nostre company *La Campana de Gracia* será extraordinari é indubtablement deixarà satisfets als seus numerosos lectors, contribuint á aumentar el crédito que 'ls *extraordinaris* del popular periódich han alcançat.

Hem tingut ocasió de veure alguna de las ilus-

tracions qu' en ell figurarán, degudas á caricaturistas de primera fila, y podém assegurarlos que com á gracia, oportunitat é intenció no pot anarse mes enllá.

En l' Ajuntament s' ha tractat un de aquests díes de la qüestió dels Museos municipals. Sobre si s' ha de aprobar un dictámen de la Junta técnica que proposa l' adquisició de alguns exemplars, que al cap de vall valen quatre quartos, alguns regidors varen mostrarse partidaris de no fer gastos de aquesta classe.

Naturalment: si be 's mira 's veurá que lo que s' hauria de gastar en exemplars artístichs es mil vegadas millor invertirho en botellas de Champany.

L' instrucció popular, la cultura pública, la difusió del bon gust, l' estimul ofert al estudi dels que desitjan educarse son bagatelas en las quals no deuen fixarse 'ls administradors dels interessos comunals.

Que ho fassin á París, á Londres, á Berlín y á todas las grans capitals d' Europa: que ho fassin á molts poblacions secundaries que no tenen de bon tros la importancia de Barcelona... ellas sabrán perquè.

Aquí som mes positivistas.

Y en materia de educació artística ja fa prou l' Ajuntament trayent els gegants per Corpus.

Y las trampas tot l' any.

Llegeixo:

«Llegó á Alicante á bordo de un buque una pa-

RECORT DE *TOTAS* LAS FESTAS MAJORS

El wals de socis.

reja amorosa. Ella era una hembra casada de buen aspecto. Abandonó el domicilio conyugal en compañía de algunos miles de pesetas.

»El raptor era una calavera.»
De manera que tenim á una casada que fuig de casa séva ab un cap de mort.

¡Vaya uns enamoraments mes fúnebres!

A un reverendo que va assistir á la manifestació catalanista de Tárrega se li atribueix lo següent concell:

—Allí hont trobeu un castellá, doneu-li un bon cop de fals!»

Aquest fidel intérprete de la caritat evangélica, podíá haver afegit:

—Y una vegada mort me 'l portéu, que si la familia paga, jo li cantaré las absolutas.

Vaja, Doctor Robert, permétim que li

L' ESBOJARRADA

es als repatriats que demanan caritat, si no als que 'ls obligan á demanarla.

Y en primer lloch als governants que no pagan els atrassos als que han tornat de la guerra malalts y sense recursos... mentres s' entretenen donant ascensos y creus pensionadas á molts dels que van tornarne grassos y ab las butxacas plenas.

Certs espectacles hi ha á Espanya que fan tancar els ulls ab horror, y que fins ab los ulls tancats repugnan, puig quedan grabats en gran relleu al fons de tota conciencia honorada.

A Buenos Ayres ha sigut estrenat per la companya de la Guerrero lo nou drama de 'n Guimerá: *La filla del mar*.

Es á dir: no la filla: la *hija*. De filla

diga: vosté no enten els interessos del comú, al negarse á proporcionar als regidors tots els municipals que necessitin en classe de criats.

Perque, lo que deya un dels seus companys de Consistori:

—Quan els municipals prestan servey se limitan á passejarse pels carrers fumant cigarrillos. En cambi si un regidor se 'ls emporta á casa seva 'ls fa treballar y aixís á lo menos atanyan el sou.

Es ben trist lo que va ocorre fa poch dias al Passeig de Gracia.

Tres repatriats d' aspecte llastimós imploravan la caritat pública, y un guardia municipal va detenirlos, á viva forsa, promoventse entre las numerosas personas que allí 's trobavan un desori mes que regular.

Jo ja ho veig: l' agent de l' autoritat cumplía estrictament las ordres dels seus superiors que tenen prohibida la mendicitat.

Pero, en rigor, á qui s' hauría de detenir no

no 'n será fins que torni de América, ey, si avants no 's deté á Madrit una temporada.

L' obra del eminent dramaturg ha sigut rebuda ab gran aplauso, de lo qual ens alegrém moltíssim, perque sempre dona goig la bona sort dels pares qu' envían als seus fills á América á fer fortuna.

Reflexions de un processat:

—¡Quin mon aquest! He prés un mocador de butxaca y m' han ficat á la presó. En cambi anys enrera, quan vaig pendre muller, ningú 'm va dir una paraula. ¿Val més, per ventura, un mocador que una dona?

— ¡Quina manera de ferlos veure las estrellas, veritat!

ÀPAT FRUGAL

—¿Un altre traguet, avi?

Encar que 't surtin arrogas,
gelós de ta cara estich,
puig ja 'sabs que las abellas
buscan los rahims pansita.

Sé que vas dir m' aburrias
perque 'm surten cabells blancs;
digas que si 'm tornés calvo
deurias ferme matar.

NINUS DE CASA.

Una nit vareig somniar
que dos estels s' apagavan,
y eran los teus brillants ulls
qu' en aquell moment tancavas.

RAMÓN PICAS.

Sempre 'm deyas, mare meva,
que com tú ningú 'm voldria:
ja l' ingrata m' ha deixat!...
Fou vritat... rabó tenias!...

P. ESTEVE PUJAL.

A mí 'l sol me fá alegría
y la lluna 'm fá tristor.
De día penso: «T' estima»
Y al vespre penso: «Que nó»

Si fos de ferro, conforme,
si fos de marbre, també;
pero sentne de carn viva
¿cóm es que son cor no sent?

C. GALIMANY

Aquella flor que portavas
al pit y que 's vá marcir
tant prompte tu la llenares
oom un recort vaig culir.

I. TRES-BLA.

La Julia quan era jova
tenia un garbo hasta allá,
y ara vella, es una garba
que casi no 's pot mirar.

M. MIQUELÓ RASCLÉ.

Quèntos

En la Secretaria de la Casa Gran.
Un empleat acut al Secretari, y li de-
mana un día de llicencia, alegant que ha
de assistir al enterro de un seu cusí.

—¿Encare un' altra llicencia!—exclama
l' secretari.—Confessi que ja comensa
á abusarne...

—¿Quina culpa hi tinch—observa l'
empleat—si al méu cusí li ha donat la
gana de morirse...

—Está bé; pero per satisfacció de la
meva conciencia, preferiria que 's trac-
tés de un parent mes próxim que un
cosí!

Un xavalet de deu anys está plorant amargament.
—¿Qué tens, fill méu?—li pregunta la seva mare
—¿Qué 't passa?

Y ell entre gemechs y singlots, explica que ha-
vent trobat un puro de l' Habana, quan ja 'l tenia
encés per fumar-se'l, ha comparegut el seu papá de
tras cantó...

—¿Y t' ha estirat las orellas, vritat?
—No senyora... M' ha prés el cigarro y se 'l ha
fumat ell.

A L' INSERTAT EN L' PENULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—Pes-ca-te-ri-a.
- 2.ª Id. —A-de-la.
- 3.ª ANAGRAMA.—Perla—Replá.
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—Sogra y nora.—Lo ret de la Sila.
- 5.ª GEROLÍFICH.—Per sotas las cartas.

TRENCA-CAPS

LA BREMA

XARADAS

I

Bilingüe

—D' ahont *tres* á n' aquestas horas
senyor Cosme?

—De *tres quarta*
un amigo que padece
de reuma.

—*Prima*, m' enganya!
Vosté vé de *hu dugas* Lola,
ó de casa d' algun' altra
amiga, y no amich *¿vritat?*

—Hombre *¿qué* hago la *una-cuarta*
de mentir, que dice V. eso?

—No; pero van informarme
que vosté es molt *tot* y....

—*¿Qué?*

—Ré, home, ré, si ha d' enfadarse.

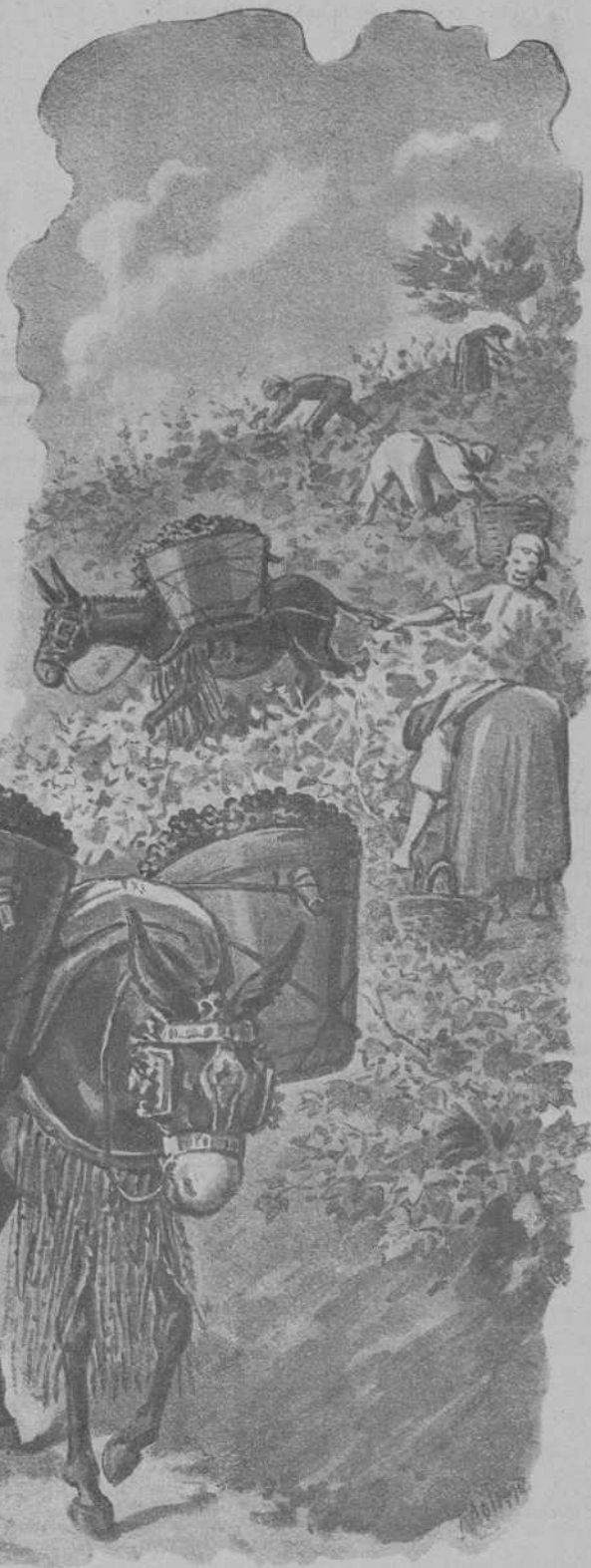
—Es que tal apreciación
una-cuatro le costara
al que le ha dicho esto á V.
si supiera quién es ¡vaya!
Sepa V. que el tal amigo
avisóme ayer mañana
fuera á su casa esta noche
para que lo *tres-dos-cuarta*;
Y allá fui, *tres-cuatro* V.,
la verdad no hay que alterarla.

—Bueno, bueno, *passihobé!*

—*¡Adiós!*

—*¡Y qué n' hi ha de farsa!!*

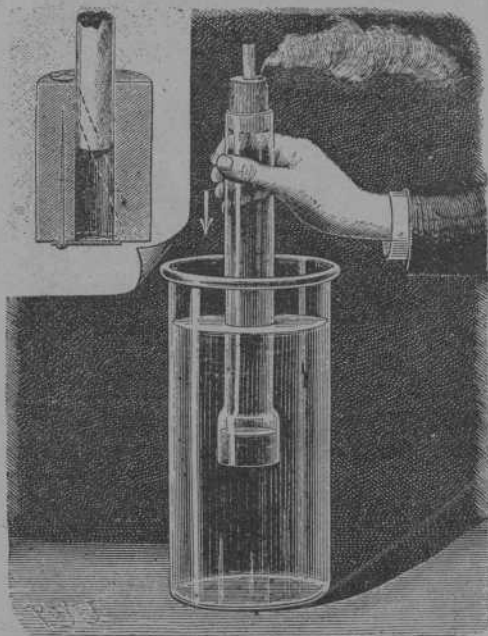
JOSEPH BIELSA.

—Ayrc, *Diamant*, ves depressa, que 'l govern diu que necessita quartos,

DISTRACCIONS CASULANAS

(De l'obra Tom-Tit, de la casa E. Capdevilles)

UN TUBO DE QUINQUÉ
QUE FUMA CIGARRILLOS.

Agafan un tubo de quinqué y 'l tapan hermètica-
ment ab un tap de suro. En aquest tap hi haurán
fet previament dos forats: un al mitj del mateix
diàmetre que 'l cigarrillo; un altre al costat d'
aquest, una mica més petit y en direcció obliqua al
eje del tap. Després, de pell de guant tallan dugas
valvuletas rodonas, que fixan en el tap ab agulles
de cap, l' una sobre l' obertura exterior del forat es-
tret, l' altre sobre l' obertura interior del forat gros.

Colocan el cigarrillo en el lloch indicat, l' ence-
nen, sumergeixen el tubo dintre del aygua, y ja
tenim lo cigarrillo fumant. Si alsan el tubo, el ci-
garrillo rebrá una xuclada; si l' enfonzan, sortirá
una glopada de fum. Y aixís continuará la cosa,
fins que 'l pitillo quedi del tot consumit.

II

Es nom d' home ms *primera*,
la *segona* ab tres, també;
y per que ja t' hi acostumis,
lo *Total*, ho torna á ser.

R. TEUGH.

TRENCA-CLOSCAS

DR. RAFELET OLLER

Formar ab aquestas llettras 'l titul d' un drama catalá.

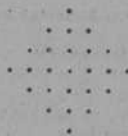
UN DE SANT GERVAZI.

ANAGRAMA

Fent un tot á la masía
per guardar lo meu candal
vaig agafá una total
que 'm molesta nit y dia.

PESSICH.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Sego-
na: número.—Tercera: diputat espanyol.—Quarta: home
polítich.—Quinta: n' hi ha á las portas.—Sexta: Els au-
cells ne tenen.—Séptima: vocal.

LOÑAPES.

LOGOGRIFO NUMERIC

- 1 2 3 4 5 6—Poble de la costa.
5 3 6 4 2— Id. de Andalusía.
3 6 1 2—Operació arimética.
4 2 3—Part del cos.
4 5—Negació,
2—Vocal.

NOY DE CASA.

COMBINACIÓ

C	E	L	D	A	S
2	1	3	1	5	1

Repetir las lletras tantas vegadas com senyalan els nú-
meros y degudament combinadas formar lo titul d' un say-
nete catalá.

I. CARDÚS DE B.

CONVERSA

- Vol venir demá, tia Sió.
—¿Abónt?
—A teatro.
—Si vé 'l teu germá, sí.
—¿Quín, en Ramón?
—No; el que tú mateix has dit.

J. SALLENT.

GEROGLIFICH

I M I
O :
=
A
X
C C
M

PEPET PANXETA.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2.

¡¡Novedad!! ¡Acaba de salir!

COLECCIÓN DIAMANTE (Edición LOPEZ)

TOMO 68

TRISTES IDILIOS

POR
E. GÓMEZ GARRILLO

Un tomo en 16.º impreso con esmero sobre papel *vergé* y con una elegante cubierta á varias tintas.

Precio DOS reales.

CARMEN

NOVELA DE
PRÓSPERO MERIMÉE

— Precio 2 reales. —

Novedad
¡SOLO!

NOVELA DE
Armando Palacio Valdés

Ilustraciones de PARIS

— Precio: Ptas. 0'75 —

VICENTE MEDINA

AIRES MURCIANOS

Ilustraciones de

Medina Vera

— Precio: Ptas. 0'75 —

Obra nueva de **ANTONIO DE VALBUENA**

DES-

TROZOS LITERARIOS

Un tomo 8.º Ptas. 3.

NOVEDAD

**DELINCUENTES
EN EL ARTE**

POR **FERRI**

Un tomo 8.º Ptas. 3.

ALGO

POR

JOAQUIN M.ª BARTRINA

Con ilustraciones

DE

José Luis Pellicer

Precio 3 pesetas.

Acaba de publicarse

EL INGLÉS

SIN MAESTRO

en 20 lecciones

CON LA PRONUNCIACIÓN FIGURADA

Colaborado por una Sociedad de profesores Americanos

Un tomo 8.º Ptas. 3.

MANUAL

De medicina, De higiene, De cirugía
y de farmacia doméstica

POR EL

Doctor DEHAUT

Obra indispensable á todas las familias.

ENSEÑANDO

Lo que debe evitarse para conservar la salud.

Lo que debe hacerse para curar las enfermedades
crónicas.

Los medios de remediar los accidentes más comunes.
La composición y propiedades de remedios usuales.

Un tomo 8.º encuadernado Ptas. 2.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, no remetent además 1 ral pel certifiat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebairas.

EL VI

Lo pagésja l'ha fet. Ara el taberner se cuydará de desferlo.